

Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése

Összefoglaló zárójelentés

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

AZ INKLUZÍV OKTATÁSBAN RÉSZT VEVŐ TANULÓK ISKOLAI SIKERESSÉGÉNEK NÖVELÉSE

Összefoglaló zárójelentés

RAISING THE ACHIEVEMENT
OF ALL LEARNERS IN INCLUSIVE EDUCATION

Az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (az Ügynökség) független és önigazgató szervezet. Az Ügynökséget a tagországok oktatási minisztériumai és az Európai Bizottság közösen finanszírozza az Európai Parlament támogatásával.

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
tárfinanszírozásával

A jelen kiadvány megjelenésének az Európai Bizottság általi támogatása nem tekinthető a tartalom jóváhagyásának, mely kizárólag a szerzők nézeteit tükrözi, és a Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglalt információ felhasználásáért.

Az ebben a dokumentumban bárki által kifejtett nézetek nem szükségszerűen képviselik az Ügynökség, az Ügynökség egyes tagországi vagy az Európai Bizottság hivatalos álláspontját.

Szerkesztők: Verity J. Donnelly és Anthoula Kefallinou, az Ügynökség munkatársai

A dokumentumból részek kiemelhetők és közzétehetőek, feltéve, ha a forrást világosan megjelölik. A hivatkozást ezzel a jelentéssel kapcsolatban az alábbiak szerint kérjük megadni: Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2017. *Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése: Összefoglaló zárójelentés.* (V.J. Donnelly és A. Kefallinou, szerk.). Odense, Dánia

Ez a jelentés elektronikusan teljes mértékben átalakítható formátumban és 25 nyelven áll rendelkezésre, hogy az abban foglalt információhoz minél jobb hozzáférést biztosítsunk. A jelentés elektronikus változatai hozzáférhetők az Ügynökség web site-ján: www.european-agency.org

A jelen dokumentum az eredeti angol nyelvű változat fordítása. Ha bizonytalan a fordításban szereplő információk pontosságát illetően, kérjük, hivatkozzon az eredeti angol szövegre.

ISBN: 978-87-7110-730-2 (Elektronikus formában)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2017

Secretariat
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brussels Office
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
ELŐZMÉNYEK	6
A PROJEKT EREDMÉNYEI	7
AJÁNLÁSOK	10
Ajánlások iskolavezetők és pedagógusok számára	11
Ajánlások rendszervezetők és szakpolitikusok számára	13
A PROJEKT EREDMÉNYEI	14
IRODALOMJEGYZÉK	16

BEVEZETÉS

Európa-szerte is egyre inkább felismerik, hogy az egyének – és szélesebb körben a társadalom – milyen nagy árat fizetnek az iskolai kudarcért és az egyenlőtlenségért. A tanulók iskolai sikerességének növelése nem pusztán szakpolitikai kezdeményezésnek tekintendő, hanem etikai kötelességnek is.

A tagállamaitól érkező kérelmekre válaszul az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (az Ügynökség) megvalósította Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése (RA) elnevezésű projektet (2014–2017). A projekt a fiatalok motivációját és tanulási képességét közvetlenül vagy közvetett módon érintő megközelítéseket vizsgálta meg. Az ilyen megközelítések nagy eséllyel fokozzák a részvételt és az elkötelezettséget, segítenek csökkenteni a korai iskolaelhagyók számát, és végső soron elősegítik a tanulók iskolai sikerességének növelését.

Az RA-projektben tanulók, pedagógusok, iskolavezetők, kutatók és szülők/gondozók, valamint helyi és nemzeti szinten tevékenykedő szakpolitikusok vettek részt. A projekt célja azoknak a pedagógiai stratégiáknak és oktatási megközelítéseknek a tanulmányozása volt, amelyek a leginkább támogatják a tanulást, és amelyek hatékonyak valamennyi tanuló iskolai sikerességének növelése tekintetében. Azt is vizsgálta továbbá, hogy az iskolavezetők miként támogathatják:

- az iskolai sikeresség növelésére irányuló törekvések és folyamatok kidolgozását, gyakorlatba ültetését és nyomon követését;
- a tanulók és szülők/gondozók részvételét a tanulási folyamatban;
- az iskolai sikeresség valamennyi formájának „mérését” és az eredmények elemzését a további fejlesztés érdekében.

Ezeket a kérdéseket a nemzeti és helyi szakpolitikák keretében vizsgálták. A projekt azt vizsgálta, hogy a szakpolitikák miként tudnák hatékonyan támogatni a tanulási közösségeket abban, hogy azok felvállalják a szervezetfejlesztést, illetve hogy miként támogathatnák a szereplőket az együttműködésben a tanulók iskolai sikerességének növelése érdekében.

A projektben az alábbi országok vettek részt: Ausztria, Belgium (flamand és francia nyelvű közösség), Ciprus, a Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság (Anglia, Észak-Írország, Skócia és Wales), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Izland, Írország, Lettország, Lengyelország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szlovákia, Szlovénia.

A projekt gyakorlati tevékenységeinek középpontját három tanulási közösség képezte:

- Istituto Tecnico Agrario Sereni (felső középfokú iskola) és Istituto Comprensivo Antonio Rosmini (alap- és alsó középfokú iskola), Róma, Olaszország
- Łajski iskolacsoportok (alap- és alsó középfokú iskola), Wieliszew, Lengyelország
- Calderglenni Tanulási Közösség (Calderglen Középiskola és Sanderson Középiskola – közös épületben működő többségi és speciális iskolák), East Kilbride, Egyesült Királyság (Skócia).

Az Ügynökség minden résztvevő tagországára két résztvevőt nevezett ki (egy kutatót és egy iskolavezetőt) a projektben való részvételre. Mindegyik résztvevőt összekapcsolták a tanulási közösségek egyikével, amelyet a projekt során kétszer látogatott meg. Mindegyik tanulási közösség meghatározta a munkával kapcsolatos prioritásokat, emellett egy online projektfórum keretében támogatásban is részesült. Készült egy szakirodalmi áttekintés is, amely ismertette a projekt tevékenységeivel kapcsolatos releváns kutatási eredményeket (lásd: www.european-agency.org/publications/reviews/raising-the-achievement-of-all-learners-in-inclusive-education-literature).

A gyakorlati munkafázis kezdetén, majd a projekt vége felé a tanulási közösségek önértékelést végeztek a projekt tekintetében. Az önértékeléssel kapcsolatban további információk itt találhatóak: www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review.

A projekttel kapcsolatban további adatokat gyűjtöttek össze számos, a projektben résztvevő országból a tanulók iskolai sikerességének növelésével kapcsolatos részletes jelentések, illetve szakpolitikai és gyakorlati példák révén. Az országokénti jelentések, valamint a projekt elvi kerete a következő honlapon érhető el: www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement.

A projekt módszertanának részletes ismertetését a projekt *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education: Lessons from European Policy and Practice [Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése: az Európai szakpolitikák és gyakorlatok tanulságai]* (lásd: www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-project-overview) című összefoglaló jelentésének melléklete tartalmazza.

ELŐZMÉNYEK

Az RA-projekt munkájának alapjául az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) gyermekjogi egyezménye (1989) és a fogyatékossgal élők jogairól szóló ENSZ-egyezmény (2006) szolgált. E két egyezmény képezi a tanulók számára biztosított jog-alapú megközelítés

keretét. A fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottság 4. sz. *általános észrevételében* (2016) további útmutatást kínál a befogadó oktatáshoz való jog tekintetében (lásd: www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/GC.aspx). A fenti egyezmények, illetve az ENSZ 4. fenntartható fejlesztési célja – „magas színvonalú, befogadó és méltányos oktatás és az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása mindenki számára” (ENSZ, 2015) – támogatják a fogyatékossgal élő tanulók jogait. Biztosítják, hogy ezeket a tanulókat ne marginalizálják vagy zárják ki a többségi oktatásból (Európai Ügynökség, 2015).

Az RA-projekt nem magára a befogadásra összpontosított, hanem arra, hogy a tanulók számára értékes eredményeket érjen el. A befogadás olyan alapvető elvvé válik, mely lehetővé teszi az iskolák számára, hogy hatékonyabban reagáljanak az egyes tanulók közötti különbségekre. Ezáltal az iskolák számára könnyebbé válik a méltányos és magas minőségi oktatás biztosítása mindenki számára.

A projekt emellett összhangban volt az európai szinten meghatározott elvekkel és prioritásokkal is. A „*mindenkire kiterjedő magas színvonalú oktatás megvalósítását célzó inkluzív diverzitásról szóló következtetések*” kihangsúlyozzák, hogy „az egyenlőség és a méltányosság nem azonos fogalmak, és az oktatási rendszereknek el kell rugaszkodniuk az „egyöntetűség” hagyományos szemléletétől” (Az Európai Unió Tanácsa, 2017, 4. o.). Az Európai Bizottság (2017) leszögezi, hogy a pedagógusok és iskolavezetők kapacitásának és szerepének kialakítása elengedhetetlen a tanulók tapasztalatait és eredményeit javító világos stratégiai elképzelés egyaránt inkluzív és rugalmas szakpolitikák révén történő biztosításához.

Az RA-projekt az eltérő háttérrel rendelkező és az oktatás során különböző kihívásokkal szembesülő tanulók tapasztalatait érintő kérdésekkel foglalkozott. A különféle oktatási rendszerekkel kapcsolatos ismereteket összegzi, példákat közölve olyan bizonyítékokon alapuló megközelítésekről, amelyek előmozdítják a tanulók iskolai sikerességét segítő szakpolitikákat és gyakorlatokat.

A PROJEKT EREDMÉNYEI

Az RA-projekt létrehozott egy egész Európára kiterjedő tanulási közösséget, különböző perspektívák találkozását lehetővé téve. Arra bátorította a résztvevőket, hogy ne csak adatokat szolgáltatassanak, hanem vizsgálják meg kritikus szemmel a szakpolitikákat, és vegyék elő kreativitásukat saját gyakorlataik ismertetésénél. A projekt által érintett tanulási közösségek tanulmányozása rávilágított arra, hogy a szervezeti fejlődés, a változás és a növekedés érdekében a szellemi és szociális tőke alkalmazása révén valósul meg az erőforrások legjobb kihasználása.

Amint a fentiekben már említésre került, a projekt megerősíti annak szükségességét, hogy a kompenzációs megközelítéstől proaktívabb beavatkozási és megelőzési megközelítések felé

kell elmozdulni, amelyek növelik valamennyi iskola azon képességét, hogy valamennyi tanuló számára színvonalas támogatást biztosítson. A projekt azt a szemléletet szorgalmazza, amely az inkluzív nevelés-oktatásra egy valamennyi tanuló iskolai sikerességének növelésére irányuló „megastratégiaként” tekint (Mitchell, 2014, 27. o.) olyan kihívások teremtése révén, melyek fejlesztik a pedagógiai gyakorlatot, valamint az iskolavezetést és -szervezést.

A megvizsgált tanulási közösségek munkája rámutatott az alábbiak előnyeire:

- a valamennyi tanuló egészségére és jólétére irányuló intézkedések, amelyek segítenek nekik ráébredni arra, hogy a készségek és tulajdonságok fejleszthetők megfelelően összpontosított kemény munka és kitartás mellett;
- rugalmas tanulási lehetőségek, amelyek az oktatás szakaszai során lehetővé teszik a folytonosságot és az előrelépést, továbbá biztosítják a tanulás relevanciáját az életre és a karrierre való felkészülés szempontjából;
- megosztott irányítás és fokozott együttműködés az iskolai dolgozók között;
- partnerség a szülőkkel, gondozókkal és családokkal a tanulók törekvéseinek és részvételének támogatása, fokozása céljából;
- a helyi közösség és a munkaadók bevonása a tananyag relevanciájának és a munkalehetőségeknek az előmozdításához.

A projekt az iskolai fejlesztésnek egy úgynevezett „befogadó szemüvegen” keresztül történő nyomon követése szükségességére is rámutatott. Valamennyi iskolai struktúrának és folyamatnak oda kell figyelnie a méltányosságra (például a tanulók csoportokba sorolása, a tantestület elosztása, a tananyaghoz és szélesebb körű tevékenységekhez való hozzáférés, az ismeretek és a képességek akkreditálása, forráselosztás). A tanulók jó tanulmányi előmenetelét és teljesítményét is vizsgálni kell, hogy méltányos lehetőségeket lehessen biztosítani számukra, amelyek majd a jövőbeni sikerek szempontjából hasznos eredményekhez vezetnek.

Az RA-projekt tevékenysége az elszámoltathatóság kérdését is felveti, és egyúttal rámutat a piac-alapú reformok és a méltányosság közötti ütközés feloldásának szükségességére, mégpedig a formális teszteken túlmutató, szélesebb körű intézkedések révén. Ilyen intézkedések a személyes, társadalmi és szélesebb körű teljesítményekre, illetve az egyetemi végzettség megszerzésére irányuló törekvések. Amikor a tanulókat is megkérdezték az RA-projekt zárókonferenciáján, a sikerrel kapcsolatos meglátásaik nagymértékben eltértek egymáséitól. Mindez ráerősít arra, hogy túl kell lépni a szűk, szabványosított elérést célzó intézkedéseken, helyettük pedig személyre szabottabb módokat kell kilátásba helyezni a szélesebb körű és autentikusabb eredmények értékeléséhez.

Az RA-projekt keretében végzett felmérés kimutatta, hogy a pedagógusok és iskolavezetők folyamatos támogatásának előtérbe helyezése fokozhatja az iskoláknak a valamennyi tanuló iskolai sikerességének növelésére irányuló képességét. A projekt gyakorlati tevékenységei

ezen kívül arra is rámutattak, hogy a pedagógusok miként gyarapíthatják szaktudásukat és szakértelmüket, hogy eleget tegyenek a tanulók szerteágazó igényeinek. Ez lehetővé teszi a pedagógusok számára, hogy innovatívabb módon szervezzék meg a tanulást mindenki számára. Az ilyen fajta tudást a tanulási közösségen belül és kívül (például helyi egyetemekkel, egyéb iskolákkal/főiskolákkal és helyi szakemberekkel) történő kapcsolatépítés révén lehet bevezetni, hogy az iskolákban több bizonyítékokon alapuló gyakorlatra kerüljön sor.

Az RA-felmérésben mindössze néhány ország esetében számoltak be arról, hogy rendszeresen alkalmazzák a felmérési módszert a szereplők körében minőségbiztosítási céllal, noha ez jelentősen hozzájárulhat az iskolafejlesztési folyamatokhoz. A projekt során az iskolavezetőket és pedagógusokat bátorították, hogy dolgozzanak együtt a többiekkel egy ciklikus önértékelési folyamaton (további tájékoztatásért lásd: www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review). A projekt visszaigazolta azt az elképzelést, miszerint iskolafejlesztési szempontból elengedhetetlen az oktatás minőségének nyomon követése. Mindez a struktúrák és folyamatok, illetve ezeknek a valamennyi tanuló eredményeit érintő hatások mélyebb megértéséhez vezet.

Végül pedig a projekt megállapításai kiemelték olyan, az esélyegyenlőségen túlmutató rendelkezéseket is, amelyek célja a befogadás és a méltányosság felé történő elmozdulás biztosítása. E rendelkezéseknek egyik közös tulajdonsága, hogy valamennyi szereplő –

pedagógusok, tanulók, vezetők – esetében a fejlődésre irányuló gondolkodásmódot helyezi előtérbe, amely a kemény munkát és a kitartást tekinti a siker kovácsának.

AJÁNLÁSOK

Az RA-projektben kifejtett munka rámutatott arra, hogy ahhoz, hogy kiválóságról és méltányosságról lehessen beszélni a minőségi oktatási rendszerekben, konkrét intézkedésekre van szükség. Ezek pedig a következők:

- erőforrások biztosítása az iskolák és az oktatási rendszerek részére, hogy azok a lehető legkorábban be tudjanak avatkozni, és támogassák az elvártnál gyengébben teljesítő, illetve az iskolaelhagyás veszélyének kitett tanulókat;
- innovatív megközelítések és személyre szabott képzési pályák biztosítása a sokféle tanuló számára;
- erős stratégiai irányítás szorgalmazása, amely erős hangsúlyt fektet a méltányosságra és az eredmények javítására valamennyi tanuló tekintetében.

A fent említett intézkedések rámutatnak arra, hogy az egész rendszerre átfogóan kell tekinteni a különböző rendszerszintek és szakpolitikai területek közötti konzisztencia biztosítása érdekében. Nem szabad megfélemlkezni arról sem, hogy az iskolákra irányuló ajánlásokat regionális/nemzeti szinten egyaránt támogatni kell ahhoz, hogy azokat sikeresen lehessen a gyakorlatba átültetni.

Az RA-projekt tevékenységei ráerősítettek arra az elképzelésre, hogy az iskolában befogadásra – és az iskolai sikeresség növelésére – egyaránt befolyással vannak például a pedagógia, a tanuláshoz nyújtott támogatás, az irányítás, a tanulók jóléte és részvétele, a tananyag, az együttműködésen alapuló munkamódszerek, az iskolaszervezés és a támogatási rendszerek. A projekt során ezeket a kulcsfontosságú területeket kutatták, példákat hozva arra vonatkozóan, hogy miként mozdítható elő a szakpolitika és a gyakorlat mind nemzeti, mind pedig helyi/iskola szinten. A projekt emellett a szakpolitikával és a gyakorlattal is foglalkozott, mégpedig a valamennyi szereplő kollektív kapacitásának bővítése céljával, és kiváltképp, hogy maguk a tanulók legyenek az iskolafejlesztés motorjai.

A projekt alább felsorolt ajánlásai két fő célcsoportra irányulnak:

- Iskolavezetők és pedagógusok,
- Rendszervezők (helyi/regionális vagy nemzeti szinten) és szakpolitikuskok.

Az RA-projekt megállapításai megerősítik az Ügynökség korábbi munkája során született megállapításokat és ajánlásokat, amelyeket szintén az alábbiakban közlünk.

Ajánlások iskolavezetők és pedagógusok számára

Az iskolavezetők kulcsfontosságú szerepet töltenek be bármely oktatási reform esetében. Prioritásként kell ugyanis kezelniük a méltányosságot és a kiválóságot valahányszor döntést hoznak, hiszen ezek a döntések egyaránt érintik a tanulói csoportosulásokat, a tantestület elosztását, a tananyaghoz és az akkreditációs lehetőségekhez való hozzáférést, valamint a forráselosztást. Ebből következik, hogy elkötelezettségükről kell tanúbizonyságot adniuk a valamennyi pedagógus és egyéb szereplő számára elérhető folyamatos szakmai tanulási lehetőségeket illetően is.

Az iskolavezetők és pedagógusok kötelessége:

- **Erős irányítási csoport kialakítása és a feladatoknak a szereplők közötti megfelelő felosztása a fenntarthatóság és az elkötelezettség biztosítása érdekében.** A kulcsfontosságú feladatok közül megemlíthető a belső és külső adatok/információk oly módon történő felhasználása (az oktatásban és a tanulásban, a tananyagban, a felmérés során és az iskolaszervezésben), hogy azáltal valamennyi tanuló méltányos lehetőségekben részesüljön és hogy valamennyi szereplő részt vegyen az iskolaértékelésben és -fejlesztésben.
- **Olyan iskolai szellemiség kialakítása, amely szorgalmazza a tiszteletteljes interakciókat az egyes szereplők között.** A tanulókkal kapcsolatos nyelvezetnek kerülnie kell a címkeztet/kategorizálást. A tantestület valamennyi tagjának felelősséget

kell vállalnia minden tanuló sikeréért és jólétéért, mégpedig rugalmas szervezési formák keretében. A párbeszédnek arra kell összpontosítania, hogy „szándékosan tervezze valamennyi tanuló sikerességét” (EENET, 2017) ahhoz, hogy személyre szabott előrehaladási lehetőséget biztosíthasson számukra. Emellett a tanulók hangját is meg kell hallgatni, ezáltal fokozva részvételüket és elkötelezettségüket.

- **Biztosítaniuk kell a bizonyítékokon alapuló oktatást és tanulást.** Az iskoláknak tevékenyen szerepet kell vállalniuk a kutatás területén, és az innovatív megközelítések szorgalmazásával valamennyi tanuló számára meg kell teremteniük a fejlődés lehetőségét. Rendszereket/partnerségeket kell kialakítani az aktuális kutatási eredményekhez való hozzáférés biztosításához. Támogatniuk kell továbbá az iskolákban zajló kutatási tevékenységeket, kellő időt szentelve ennek az együttműködésen alapuló szakmai tanulási és fejlődési formának.

Az RA-projekt tevékenységei újra megerősítették az Ügynökség azon korábbi ajánlásait, amelyek arra buzdítják az iskolavezetőket és pedagógusokat, hogy:

- **Rugalmas tananyagot alakítsanak ki, hogy az minden tanuló számára releváns legyen.** A tananyagoknak a tudományos tartalmakon túllépve olyan szélesebb körű készségek fejlesztésére is ki kell térnie, amelyek felkészítik a tanulókat az életre, a karrierre, és személyes fejlődésükhöz is hozzájárulnak (például személyes/szociális készségek, művészetek, sport stb.). Az iskoláknak biztosítaniuk kell a tanulók számára a választás lehetőségét az elkötelezettségük fokozása érdekében, továbbá fontolóra kell venniük az új továbbtanulási, továbbképzési és szakmai lehetőségeket annak érdekében, hogy minden fiataalt pozitív és fenntartható célok felé vezéreljenek.

- **Fejlesszék a pedagógusok és egyéb szereplők körében az „értékelés műveltségét”,** hogy képesek legyenek:
 - úgy felhasználni az értékelés során a tanulókról szerzett információkat, hogy ezáltal támogassák tanulmányi előmenetelüket;
 - úgy együttműködni munkatársaikkal, hogy közös szabványok és értékrend szerint ítélik meg a tanulói haladást, fenntartva így mindenki számára a magas elvárásokat.

- **Alakítsanak ki a családokkal és a szakszolgálatokkal** (például egészségügyi szakemberek, szociális munkások stb.) **való együttműködést támogató struktúrákat/folyamatokat** a valamennyi tanuló, és különösen a fogyatékosággal élő és összetettebb támogatásra szoruló tanulók részére nyújtott támogatás javítása érdekében. Meg kell osztani a szakismereteket a kapacitások/képességek fejlesztése érdekében a tanulási közösség valamennyi szereplője között, illetve a tanulók megbélyegzése/kirekesztése elkerülése végett.

Ajánlások rendszervezetők és szakpolitikusok számára

A legfrissebb kutatások és a projekt eredményei szerint fontos, hogy a rendszervezetők és a szakpolitikusok támogassák az együttműködésen alapuló megközelítéseket az iskolákban. Gondoskodniuk kell továbbá arról, hogy az iskolavezetők stratégiai megközelítés alkalmazásával növelhessék a tantestület valamennyi tagjának kapacitását. A tantestület iskolákban/tanulási közösségekben való kinevezése és elosztása időtálló kell, hogy legyen ahhoz, hogy fenntartsa a hatékony kapcsolatokat, és méltányosabb eredményeket és fokozottabb iskolai sikert tegyen lehetővé minden tanuló számára.

A rendszervezetők és szakpolitikusok kötelessége:

- **Kialakítani azokat a módszereket, amelyek segítségével összegyűjthetők és megoszthatók a bevált gyakorlatok** annak érdekében, hogy a szakpolitikák kialakítása, gyakorlatba ültetése és értékelése során a bizonyítékok képezzék a kiindulópontot. Az iskoláknak/tanulási közösségeknek együtt kell működniük a bizonyítékokon alapuló gyakorlatok, vezetőfejlesztés és folyamatos szakmai fejlődés kialakítása érdekében.

Az RA-projekt tevékenységei összhangban vannak az Ügynökség korábbi projektjeivel, és azokhoz hasonlóan arra biztatják a rendszervezetőket és a szakpolitikusokat, hogy:

- **Segítsék elő nemzeti szinten a párbeszédet az inkluzív nevelés-oktatással kapcsolatos egyetértés végett.** Az inkluzív nevelés-oktatásra alapelveként kell tekinteni, amely alátámasztja a tanulók összességének tanulmányi előmenetele és iskolai sikerességét egy olyan oktatási rendszerben, amely mindenki számára biztosítja a tanulás lehetőségét, ahelyett, hogy elhelyezési kérdésekkel vagy kompenzációs megközelítésekkel foglalkozna.
- **Fokozzák az oktatásban kulcsszerepet játszó nemzeti minisztériumok/osztályok közötti együttműködést, illetve a tanulók és családjaik számára biztosított támogatást.** Az efféle együttműködés elősegítheti a helyi szinten tevékenykedő szervezetek, szolgálatok közös munkáját, ami biztosítaná a fokozott igényű tanulókat/családokat segítő hatékony csapatmunkát minden közösségben. A nemzeti szakpolitikáknak ráadásul támogatniuk kell a tanulási közösségeket abban a törekvésükben, hogy szorosabban együttműködjenek a szülőkkel/családokkal, felismerve, hogy ez a tanulói sikeresség egyik kulcstényezője.
- **Gondoskodniuk kell róla, hogy tisztázzák a formai és összefoglaló értékelések funkcióit, és hogy egy integrált, a célnak megfelelő és valamennyi tanulót befogadó értékelési rendszer kialakítását helyezték kilátásba.** Értékelési és akkreditációs rendszereket kell kialakítani a szélesebb körű tanulás és tanulói sikeresség, valamint a

végzettség újragondolása céljából, illetve annak érdekében, hogy egyformán értékeljék a különböző képzési pályákat. Ezeknek a rendszereknek megfelelő lehetőségeket kell nyújtaniuk azon tanulók számára, akiknek összetettebb akadályokkal kell megküzdeniük a tanulás során (például értelmi fogyatékoság).

- **Biztosítaniuk kell, hogy a tanári alapképzésre és a folyamatos szakmai fejlesztésre irányuló szakpolitikák a befogadó nevelés-oktatásra, a méltányosságra és a sokszínűségre összpontosítsanak.** A tanári alapképzés és a folyamatos szakmai fejlesztés célja a pedagógusok attitűdjeinek, értékrendjének és kompetenciáinak a fejlesztése, felkészítve őket, hogy használják a bizonyítékokat, valamint hatékonyan reflektáljanak és értékeljék saját munkájukat a javulás biztosítása érdekében, szem előtt tartva a pozitív eredmények elérését minden tanuló számára.

- **El kell végezniük az elszámoltathatósági és minőségbiztosítási mechanizmusok felülvizsgálatát, hogy megbizonyosodjanak róla, hogy azok összefüggőek és támogatják a befogadó fejlesztést.** Az effajta struktúráknak és folyamatoknak oly módon kell tájékoztatniuk az inputokkal, folyamatokkal és eredményekkel kapcsolatos hozzáférésről és méltányosságról, hogy közben nem torzulnak a gyakorlatok, a veszélyeztetett tanulókat pedig nem marginalizálják. Lehetővé kell tenniük továbbá az iskolák számára, hogy valamennyi tanuló tanulmányi előmenetelére és iskolai sikerességére is összpontosítsanak, ne csak a könnyen mérhető tényezőkre.

Végül pedig a szakpolitikásoknak rövid távon kell befektetniük, aminek köszönhetően jó eséllyel pénzt takarítható majd meg hosszú távon. Ezenfelül bármely reform esetében reális határidőt kell meghatározniuk. Ezeknek a pontoknak a politikai ciklusokban történő döntéshozatalra nézve vannak hatásai, ám megtörténhet, ezek túl rövid távúak ahhoz, hogy látható legyen bármely bevezetett változás hatása.

Ezek a változások a társadalmi és oktatási egyenlőtlenségeket kell, hogy megcélazzák, mégpedig holisztikusan, egy nagyobb léptékű átalakulás révén. A kis léptékű beavatkozások képtelenek ellensúlyozni egy alapjában igazságtalan rendszer méltánytalanságait.

A PROJEKT EREDMÉNYEI

A projektről további információkat a projekt webhelyén olvashatnak: www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement. Itt megtalálható a projekt elvi keretének ismertetése, illetve megtekinthetők az egyes országok az iskolai sikerességre

irányuló megközelítését bemutató jelentések. A projekt további eredményei a következők:

- A projekt áttekintő jelentése: *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education: Lessons from European Policy and Practice* [Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése: az Európai szakpolitikák és gyakorlatok tanulságai]. Lásd az: www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-project-overview webhelyet.
- *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review* [A tanulók iskolai sikerességének növelése: Segédanyag az önértékeléshez]. Lásd az: www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review webhelyet.
- *Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education – Literature Review* [Az inkluzív oktatásban részt vevő tanulók iskolai sikerességének növelése: Szakirodalmi áttekintés]. Lásd: www.european-agency.org/publications/reviews/raising-the-achievement-of-all-learners-in-inclusive-education-literature
- Guidance for teachers and school leaders [Útmutató pedagógusoknak és iskolavezetőknek]. Lásd az: www.european-agency.org/agency-projects/raising-achievement webhelyet.

IRODALOMJEGYZÉK

Az Európai Unió Tanácsa, 2017. *A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott következtetések a mindenkire kiterjedő magas színvonalú oktatás megvalósítását célzó inkluzív diverzitásról*. 2017/C 62/02. eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.HUN (Legutóbb felkeresve: 2017 október)

Egyesült Nemzetek Szervezete, 1989. *Az ENSZ gyermekjogi egyezménye*. New York: Egyesült Nemzetek Szervezete

Egyesült Nemzetek Szervezete, 2006. *A Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény*. New York: Egyesült Nemzetek Szervezete. www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html (Legutóbb felkeresve: 2017 szeptember)

Egyesült Nemzetek Szervezete, 2015. *Fenntartható fejlesztési célok. 4. cél: Minőségi oktatás.* www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-4-quality-education.html (Legutóbb felkeresve: 2017 szeptember)

Enabling Education Network (EENET), 2017. *Quote of the Week [A hét idézete.]* 2017. július 10. twitter.com/GlobalEENET/status/884318037763141632 (Legutóbb felkeresve: 2017 október)

Európai Bizottság, 2017. *Teachers and school leaders in schools as learning organisations. Guiding Principles for policy development in school education [Tanárok és iskolavezetők az iskolákban, mint tanuló szervezetekben. Vezérelvek az iskolai oktatásra irányuló szakpolitika kialakításához].* Az „Oktatás és képzés 2020” munkacsoport iskolákról szóló 2016–2018. évi jelentése. ec.europa.eu/education/sites/education/files/teachers-school-leaders-wg-0917_en.pdf (Legutóbb felkeresve: 2017 október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2015. *Az Ügynökség álláspontja a befogadó oktatási rendszerekről.* Odense, Dánia. www.european-agency.org/publications/brochures-and-flyers/agency-position-on-inclusive-education-systems-flyer (Legutóbb felkeresve: 2017 augusztus)

Mitchell, D., 2014. *What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies [Ami valóban működik a sajátos és befogadó nevelés-oktatásban: bizonyítékokon alapuló oktatási stratégiák alkalmazása].* London: Routledge

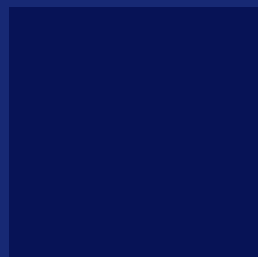

Titkárság:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli Iroda:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org